

Komentar in karta: 1/130

SLA V619 'svak'

Jožica Škofic

1. Gradivo

Za pomen 'sestrin mož ali brat zakonskega partnerja', knj. *svák* (*á*), so zapisani različni odgovori, vendar večinoma ni jasno, ali v posameznih krajevnih govorih obstajajo različna poimenovanja za pomene 'sestrin mož', 'ženin brat' in 'možev brat' ali pa se uporablja le eno poimenovanje za vse tri pojme. Da razlike med poimenovanji v posameznih narečjih vendarle obstajajo, je mogoče razbrati iz opomb pri nekaterih zapisih (npr. za T152, T292 in T178 je eksplicitno zapisano, da leksem *svak* pomeni 'sestrin mož', medtem ko je za poimenovanje *šogur* v T411 eksplicitno naveden pomen 'možev brat', v T409 pa 'ženin brat'). Pogosto je zapisana le samostalniška besedna zveza z levim ali desnim prilastkom, tj. *sestrin mož* oz. *od sestre mož* ali *ženin brat* oz. *od žene brat*.

Med zapisanimi odgovori je sicer najpogostejši in zemljepisno najbolj razširjen leksem *svak*. V T236 ima leksem *svak* oznako nedomače, v T176 in T278 oznako knjižno oz. novo, v T237 oznako redko ter v T239 in T242 oznako zastarelo. Pogosta je tudi izposojenka *švager* oz. *švoger*, ki pa ima v T231, T233, T246 in T248 pomensko pojasnilo, da se beseda uporablja, »če imata vsak eno sestro« oz. »če imata dve sestri«, prav tako v T307 ta leksem pomeni 'mož ženine sestre', v T267 pa je zapisano, da besedo *švager* »rabijo le nekateri«. V narečjih, ki so v stiku s hrvaščino in madžarščino, se uporabljata tudi *šogur* in *šogor*. Na stiku z romanskimi jeziki se uporabljajo izposojenke *kunjat/konjat/konjad*, *konja/kunja* in *konjado/kunjado*. Za leksem *dever* je v T134 zapisano, da ga uporabljajo »samo stari ljudje«, obrobna je tudi raba leksema *svekar*.

Za več kot deset krajevnih govorov je zapisano, da se tam pojem (navadno) le opiše oz. da beseda *svak* tam ni znana oz. se ne uporablja. Za T002, T006, T007 in T011 je zapisano, da slovenska beseda ni znana oz. se tam uporablja nemška beseda, a ta ni navedena.

2. Morfološka analiza

svak < **svoj-ak-ъ* 'sorodnik' ← **svoj-ъ* 'svoj'

dever < **děver-ъ* 'svak'

svekár < **svekar-ъ* 'tast'

ženin brat < **žen-in-ъ brat-ъ* ← **žen-a* 'žena' + **brat-ъ* 'brat'

od žene brat/brat od žene < **otъ žen-ę brat-ъ* ← **otъ* 'od' + **žen-a* 'žena' + **brat-ъ* 'brat'

sestrin mož < **sestr-in-ъ mqž-ъ* ← **sestr-a* 'sestra' + **mqž-ъ* 'mož'